ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥ ΟΛΚΛΗΡΗ Η ΜΕςΣΟΓΕΙΟΣ

Μέσο:. . . . . .ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΒΟΛΟΥ
Ημ. Έκδοσης:. . . .26/10/2017 Ημ. Αποδελτίωσης:. . .28/10/2017
Σελίδα:. 22

Το λεύκωμα "Μίκης Ματσάκης" κυκλοφορεί από το ΜΙΕΤ

Παρίδα του ολόκληρη η Μεσόγειος

"ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΗ και πληθωρικό, αεικίνητο και χαλκέντερο, που άφησε το στίγμα της τέχνης του μέσα στον ταραγμένο 20ό αιώνα" , χαρακτηρίζει ο Σπύρος Μοσχονάς στον πρόλογο του λευκώματος "Μίκης Ματσάκης 1900-1978" τον ξεχασμένο σήμερα ζωγράφο. Οι πίνακές του απεικονίζουν τοπία από τις Σποράδες - ιδιαίτερα τη Σκόπελο - την Εύβοια, τις Κυκλάδες, την Κύπρο, την Αίγυπτο, προσωπογραφίες συγγενικών ή φιλικών προσώπων, πορτρέτα γυναικών. Ως "αδρά φυσιογνωμία μεσημβρινού τύπου με ιδιοσυγκρασία ευρωπαίου" , τον περιέγραφε η ελληνική εφημερίδα του Καΐρου "Φως" .

Από την καλλιτεχνική του πορεία έλειψαν οι εντάσεις, οι εξάρσεις ή οι θεαματικές μεταστροφές στο ζωγραφικό ιδίωμα, τόσο συνηθισμένες στους συναδέλφους του εκείνης της περιόδου, γιατί ο ίδιος επέλεξε συνειδητά το ύφος του ρεαλισμού και τη θεματική της τοπιογραφίας για να εκφράσει το προσωπικό του όραμα για τον κόσμο με αφετηρία και κατάληξη τον απλό άνθρωπο.

Σε κείμενό του το 1934, ο Ματσάκης έγραφε: "Ο καλλιτέχνης ξέρει πως η εποχή, με τις μύριες πληγές και τις χίλιες ομορφιές της, μπορεί να τον έδιωξε από τη

γωνιά του ατελιέ του, τον θέλει όμως ευαίσθητο δέκτη κάθε εκδήλωσής της, άγρυπνο μελετητή των προβλημάτων της, πειθαρχημένο συνθέτη, που θα αφουγκραστεί την αρμονία της, αλλά και πρωτοπόρο καθοδηγητή της, που θα την ανυψώσει στα μάτια τα μελλούμενα" . Η ίδια αίσθηση σεβασμού στο κοινωνικό σύνολο διαπνέει το αγιογραφικό του έργο. Σε κάθε ευκαιρία τόνιζε την ανάγκη αναβίωσης της βυζαντινής παράδοσης με έμφαση στη βελτίωσή της και όχι ως προϊόν στείρας μίμησης. Κυρίαρχο παράδειγμα είναι η πολυσχιδής εργασία του στην εικονογράφηση του ελληνορθόδοξου καθεδρικού ναού των Ταξιαρχών στην Αλεξάνδρεια. Το εντυπωσιακό μπλε χρώμα "προσδίδει το ανάερο στην όλη ιστόρηση, υπογραμμίζει με λαμπύρισμα κάθε κίτρινη, κόκκινη και πράσινη συνύπαρξη, ενώ μαλακώνει τις καφετιές και γήινες χρωματικές κηλίδες" .

Προϊόν της πολύχρονης εμπειρίας του από τις μελέτες ναών στην Κεφαλλονιά, το Μυστρά, την Γκοριτσά της Λακωνίας, τη Μονή Καισαριανής, αλλά και από την εκτεταμένη αγιογραφική του παραγωγή, αποτελεί η διακόσμηση στο περιστύλιο του Ζαππείου, καθώς και δυο μνημειακές συνθέσεις στο ξενοδοχείο "Αλέξανδρος" της Ομόνοιας: Ένα αντίγραφο του ρωμαϊκού ψηφιδωτού της Μάχης της Ισσού από την οικία του Φαύνου της Πομπηιας και η είσοδος του Μεγάλου Αλεξάνδρου στη Βαβυλώνα, βασισμένη στο έργο του Σαρλ Λε Μπρα, Γάλλου ζωγράφου του μπαρόκ.

Γεννημένος το 1900 στα Μύρα της Λυκίας με καταγωγή από τα Δωδεκάνησα, ο Ματσάκης έζησε στην Αλεξάνδρεια από την ηλικία των έξι ετών. Σπούδασε στη Γαλλία και τη Γερμανία. Κατά τη δεκαετία του 1930 διέπρεψε στην καλλιτεχνική ζωή της Αθήνας, ενώ την περίοδο του μεσοπολέμου ανέπτυξε πλούσια συνδικαλιστική δράση με την ομάδα "Ελεύθεροι καλλιτέχνες" . Στην κατοχή έλαβε μέρος στην αντίσταση. Μετά τον πόλεμο έκανε σειρά επιτυχημένων ατομικών εκθέσεων στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη.

"Όπως η Θάλεια Φλωρά-Καραβία, ο Κωνσταντίνος Καβάφης, ο Αντώνης Μπενάκης, η Πηνελόπη Λέλτα, ο Κωνσταντίνος Μαλέας, ο Κωνταντίνος Παρθένης, ο Νίκος Τσιφόρος και τόσοι άλλοι, ο Ματσάκης αποτελεί τυπικό εκπρόσωπο ενός ελληνισμού, που πατρίδα του δεν ήταν το νεοελληνικό κράτος, αλλά ολόκληρη η Μεσόγειος. Η ζωή τους απλωνόταν εκεί όπου μιλούσαν ρωμέικα και άκμαζαν θύλακες ελληνισμού" , σημειώνει ο Μοσχονάς στον πρόλογο του λευκώματος, πρόσφατη έκδοση του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας.

Δανάη Μαρίτσα